

לקוטי שיחות חלק טז, תרומה א' תרגום חופשי ללשון הקודש * כל הזכויות שמורות לקה"ת

ג. מפרשים אחרים כתבו שהוקשה לרש"י הלשון "ויקחו לי", דהול"ל "ויתנו לי", ועל זה פירש רש"י "לי לשמי", לרמז, שע"י תרומה "לוקחים" את הקב"ה, ע"ד מאמר המדרש שאף ש"לה" הארץ ומלוואה", חפץ הוא להשפין שכינתו בתוך בני, "אותי אתם לוקחים"; ומאחר שלא יתכן לומר ש"לוקחים" את הקב"ה עצמו, שהרי "השמים ושמי השמים לא יכלולו גו", לכן פירש רש"י "לי לשמי", היינו ששמו ית' חל עליהם ע"י התרומה ובנין הבית (ע"ד "ושמו את שמי על בני ישראל").

אבל, כפי שנתבאר כבר פעמים רבות, פירוש רש"י נכתב בסגנון בהיר וברור, עד שאפילו בן חמש (למקרא) יוכל להבינו (מדברי רש"י גופא, מבלי שיצטרך לעיין במפרשי רש"י). ולו היתה פרונת רש"י לתוכן הנ"ל, ה"י כותב זאת במפורש ובאופן ברור, ולא בדרך רמז ע"י תיבת "לשמי".

ד. כאמור לעיל, העתיק רש"י מן הכתוב בפירושו גם את תיבת "תרומה". ומזה מוכח שההכרח לפירושו "לי לשמי" אינו מהתיבות "ויקחו לי" גרידא, אלא גם מתיבת "תרומה". ובקהדים, שפאשר ההכרח לפירושו של רש"י הוא מתיבה האמורה להלן בפסוק, דרבו לפרש תיבה זו לפני התיבה הקודמת לה (כיון שפירושו המאוחר הוא היסוד לפירוש המוקדם).

ולפ"ז: כיון שההכרח לפירוש "לי שולל" הוא (גם) מתיבת "תרומה", ורש"י מפרש את תיבת "תרומה" לאחר פירושו על תיבת "לי", הרי מזה משמע שההכרח לפירוש "לי לשמי" מתיבת "תרומה" אינו קשור לפירוש רש"י על תיבה זו; כלומר, כל פירוש שהוא בתיבת "תרומה" (אפילו שלא כפירוש רש"י – "הפרשה") נכריח שפירושו "לי" הוא "לשמי".

ה. והביאור כזה:

"ויקחו לי", בפשטות, פירושו – יקדישו לקב"ה, היינו שתרומת בני תיעשה הקדש. ואת זאת שולל רש"י בהעתיקו את לשון הכתוב "ויקחו לי תרומה".

א. בפירושו בראש פרשתנו העתיק רש"י מן הכתוב את התיבות "ויקחו לי תרומה" ופירש: "לי לשמי".

מהו הקושי בתיבות אלו, שהוצרך רש"י לפרשם?
– מבארים המפרשים:

הפירוש הפשוט של "ויקחו לי" הוא "אלי" – כלומר שיש לתת זאת לקב"ה, ודבר זה אי אפשר לאמרו כלפי הקב"ה, ומכמה טעמים: א) לא יתכן לומר שאנו נותנים דברמה לקב"ה או שהוא יקוק לדבר זה – שהרי "לה" הארץ ומלוואה", הפל שייך לו ו"אם ארעב לא אמר לך". ב) לשון "לי" מורה שהשייכות של הדבר "אלי" היא ע"י (קיתה) קירוב – וזאת מתאים לומר רק בנוגע לדבר גשמי, משא"כ בנוגע לקב"ה, ש"אינו גוף כו' ואין לו שום דמות וצורה כו'".

ולכן הוצרך רש"י לפרש ש"לי" היינו "לשמי".

אבל קשה לפרש בן ברש"י נוסף לזה שעפ"ז אינו מוכן למה העתיק רש"י מן הכתוב גם את תיבות "ויקחו" ו"תרומה" בשעה שהקושי וביאורו של רש"י הם רק בתיבת "לי".

שכן כבר מצינו לשונות כעין זו (בשייכות לקב"ה) לעיל בכתוב, בפסוקים "עשר אעשרנו לך", "קדש לי כל בכור" וכיו"ב, ושם לא העיר רש"י שאין הפונה, כפשוטו, אל הקב"ה או "עבור" הקב"ה.

ומזה מוכח שלא זו קושיית רש"י בפשוטו של מקרא, ולא הוצרך לשלול את הפירוש הנ"ל. והדבר מוכן בפשטות, כיון שהקדש (מצטר) לקב"ה אין פירושו שהקב"ה נזקק ח"ו לדבר זה וכיו"ב.

ב. לכאורה ה"י אפשר לומר, שלשון "ויקחו לי" אינה דומה ללשון "עשר אעשרנו לך", "קדש לי" וכיו"ב, כיון שבפסוק "ויקחו לי" לא נאמרה לשון של הקדשה להקב"ה וכיו"ב, אלא – לקיתה, וזה אינו מתאים לומר מצד הטעמים הנ"ל. ולכן הוכרח רש"י לפרש "לי לשמי". ובזה יובן ג"כ הטעם שהעתיק רש"י גם את תיבת "ויקחו".

אבל לפ"ז ה"י מחוור יותר אילו ה"י מפרש ש"ויקחו לי" פירושו – יקדישו (לי).

"ויקחו" כפשוטו משמעו – דבר הנלקח ממקום זה למקום אחר, או מועבר מרשות אחת לאחרת.

"תרומה" ניתן לפרש, ע"פ פשוטו של מקרא, בשני אופנים:

(א) כפירוש רש"י, "הפרשה", היינו שהחפץ מופרש ומופָרד מרשות התורם, מבצלות האדם, וע"י הפרשה (להקדש) נעשה שייך להקדש.

(ב) הרמה והגבהה, שפירושה בענייננו – היינו כשלושן זו נאמרת לא בנוגע להרמה גשמית, אלא במושגים של בצלות וכיו"ב – שהחפץ נתעלה לרשות ובצלות נעלית יותר (וע"ד פרש"י על ויקום שדה עפרון) – תקומה היתה לו שיצא מיד הדיוט ליד מלך). ובנדוד: תחילה ה' החפץ בבצלות האדם, ועתה נתעלה לבצלות הקדש.

עפ"ז מוכן, שאין לפרש שכונת הכתוב בתיבת "ויקחו" לי" היא לנתינת החפץ להקדש, שהרי השיכות להקדש כבר מבוארת בתיבות "ויקחו" "תרומה", שפירושו שהדבר שייך עתה להקדש (– תרומה) ונמצא ברשות הקדש (– ויקחו).

ונהחילוק בנה בהתאם לשני הפירושים בתרומה הוא רק שאם "תרומה" היא מלשון הרמה והגבהה – אזי ענין זה שהחפץ נכנס לבצלות ההקדש מבואר בתיבת "תרומה" לבדה, ואילו תיבת "ויקחו" משמעה שינוי הרשות בלבד, שהחפץ נמצא ברשות הקדש; משא"כ אם פירוש "תרומה" הוא מלשון הפרשה, אזי צריך לומר שתיבת "ויקחו" משמעה לא רק שינוי הרשות, אלא – שע"ז נעשה גם שלימות הבצלות של ההקדש].

ולכן השמיענו רש"י שבענייננו אין פירוש "לי" שהדבר נעשה רכוש הקב"ה, הקדש (ע"ד "קדש לי" וכיו"ב), אלא זהו ענין חדש בפני עצמו – שהנתינה צריכה להיות "לשמי". כלומר, שנוסף על הנתינה להקדש, נדרש עוד ענין: פְּוֹנָה לְשָׁמָה (ע"ד פְּוֹנָה לְשָׁמָה בַּגֹּט, ס"ת וכו') – היינו שבעת הנתינה להקדש יכוון האדם שנתנתו היא "לשמי".

ו. עפ"ז יש לומר – ב"ענינים מופלאים" ע"ד ההלכה שברש"י – שבענין הנ"ל (שבתרומות הנ"ל ישנו דין של פְּוֹנָה לְשָׁמָה) אָזֵיל רַש"י לְשִׁטְתִּי כפירושו על הש"ס:

איתא במשנה "אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בְּדָק הבית אין משנין אותן מקדושה לקדושה". ונחלקו

בענין זה הרמב"ם והראב"ד: לדעת הרמב"ם דין זה הוא גם בנוגע לבדק הבית גופא – "אם הקדיש לבדק ההיכל לא ישנה לבדק המזבח, וכן כל פיוצא בזה"; ואילו הראב"ד חולק על כן, וילדעתו "אין שינוי בין קדשי היכל לשאר עזרות ולא למזבח", ומבאר שדין המשנה אינו אמור אלא בקדשי מזבח, ש"קדשי מזבח אפילו מקדשים קלים לחמורים אין משנים ואין ממצטים באכילת קדשים, אבל בְּדָק הבית מה יש בין זה לזה".

והנה רש"י בפירושו על הש"ס פירש המשנה הנ"ל: "(דקדשי בְּדָק הבית שהקדישם למזבח לא עשה כלום) ובקדשי מזבח אין משנין מקדושת עולה לשלמים ומשלמים לעולה" – אבל לא בקדושת בְּדָק הבית גופא (כשיטת הראב"ד).

ויש לומר שגם זה קשור לדין הנ"ל שהנתינה צ"ל "לשמי": כיון שהנותן מכוון שנתנתו היא "לשמי" – לשם הקב"ה – הרי אין נוגע (כ"כ) הענין הפרטי שלשמו הקדשי, כל זמן שהדבר "מגיע" לידי הקב"ה, "לשמי". ולכן, אם הקדיש לשם בְּדָק ההיכל, מותר לשנות זאת לבדק המזבח וכיו"ב, כיון שהפְּוֹנָה "לשמי" היא (לא "לשמי" פרטי דההיכל, אלא) פְּוֹנָה כְּלָלִית "לשמי" של בְּדָק הבית.

ז. אלא שעל הדין הנ"ל – שצריך לכונן בעת הנתינה "לשמי" – ניתן להקשות:

אחת התרומות שבהן מדובר בפסוק זה היא תרומת המזבח לקנות מהן קרבנות צבור (כפירוש רש"י על הפסוק – "אמרו רבותינו ג' תרומות אמורות כאן"); ולכאורה: בנוגע לתרומת המזבח הדין הוא שנוטלין ממנו בעל כרחו וממשכנין על השקלים, וא"כ איך יתכן לומר שנתנה זו צריכה להיות "לשמי" – והלא נתינה בע"כ היא ללא פְּוֹנָתוּ של הנותן כלל, ופשיטא – ללא פְּוֹנָה "לשמי"?

גם: עדיין קשה קושיית המפרשים הנ"ל – מדוע נאמר "ויקחו לי" ולא "וינתנו לי"?

ויש לומר שקושיות אלו מתורצות בדרך פשוטה: דין "לשמי" (בנוגע לתרומת המזבח עכ"פ) אינו בנתינה – היינו שהנותן צריך לתת זאת "לשמי" – אלא ב"ויקחו", בלקיחתם של גזברי ההקדש, שלקחה זו מבנ"י צריכה להיות "לשמי".

וְזָהוּ הַבִּיאוֹר בְּב' הַלְשׁוֹנוֹת, "דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ גּוֹ": "דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" קָאֵי עַל אוֹסְפֵי הַתְּרוּמוֹת – הַגְּזָבְרִין, וְ"כָל אִישׁ גּוֹ" קָאֵי עַל כָּל יִשְׂרָאֵל הַנוֹתָנִים כו'.

וְלָכֵן אֵין סְתִירָה מְזָה שֶׁהַנְּתִיבָה הִיא בַע"כ – בֵּינָן שְׁלֵקִיחַת הַגְּזָבְרִים, "וַיִּקְחוּ", הִיא "לְשִׁמִּי".

ח. אַף עֲדִיין צְרִיף לְהֵבִין בְּפִנְיָמִיּוֹת הָעֲנִינִים:

מֵאֲחַר שֶׁהַתְּרוּמָה (מַחְצִית הַשְּׁקָל) יְכוּלָה לְהִיּוֹת גַּם בַּע"כ שֶׁל הַנוֹתֵן, נִמְצָא שֶׁבַתְּרוּמָה אֵין צוּרֵף בְּשׁוּם פְּנוּנוֹת (שְׁלֵא כְּבַתְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן שְׁנֵי תַנְתָּן בְּגִדִיבוֹת הַלֵּב) אֲלֵא רַק שֶׁתִּגְיַע הַתְּרוּמָה לִידֵי הַהֲקָדָשׁ, וְא"כ מִדּוּעַ נִדְרָשׁת׃ בְּזֶה פְּנוּנוֹת "לְשִׁמִּי" שֶׁל הַגְּזָבְרִים הָאוֹסְפִים אֵת הַתְּרוּמוֹת?

בְּפִשְׁטוּת י"ל, שֶׁזָּהוּ ע"ד מֵאֲמַר רז"ל "פְּרָנָס אֵל יִטִּיל אִמָּה עַל הַצִּיּוּר שְׁלֵא לְשֵׁם שְׁמַיִם": מִפִּינָן שֶׁעֲבוּדָתָם הִיא לְאֲסוּף אֵת הַתְּרוּמוֹת (אֲפִילוֹ) בַּע"כ שֶׁל הַנוֹתָנִים, הָרִי נַחוּץ בְּמִיּוּחַד שְׁלֵא יִתְעַרֵב בְּזֶה שׁוּם עֲנִין שֶׁל פְּנִי צְדָדִית, וְעַל כֵּן צְרִיף לְהַבְטִיחַ שְׁלֵקִיחַתָּם תִּיעֲשֶׂה "לְשִׁמִּי", לְשֵׁם הַקֵּב"ה.

אָבֵל אֵין זֶה מַחוּוֹר: לִפ"ז נִמְצָא שֶׁהַפְּנוּנָה "לְשִׁמִּי" אֵינָה נּוֹגַעַת לְ(לְקִיחַת הַ)תְּרוּמָה, אֲלֵא לְגִזְבְּרִין, שֶׁהֵם צְרִיכִים לְעֲשׂוֹת זֹאת לְשֵׁם שְׁמַיִם; וְאֵילוֹ מִפִּשְׁטוּת הַלְשׁוֹן וְהַעֲנִין מִשְׁמַע, שֶׁהַדְּבָר נּוֹגַע לְ(לְקִיחַת הַ)תְּרוּמָה, שֶׁהִיא תִיעֲשֶׂה "לִי – לְשִׁמִּי".

ט. וְהַבִּיאוֹר בְּזֶה:

נְתִיבַת הַתְּרוּמָה הִיחָה עֲבוּר הַמִּשְׁכָּן וְהַקְּרָבָנוֹת, כְּדִי לְעֲשׂוֹת בְּמִשְׁכָּן דִּירָה לֹא יִתְבַּרֵךְ, וְעַל יָדוֹ – בְּכָל הָעוֹלָם כּוּלוֹ.

בְּעֲשִׂיַת דִּירָה, ע"מ שֶׁתִּהְיֶה רְאוּיָה לְדִירַת מְלָךְ, לֹשׁ צוּרֵף בְּשָׁנֵי עֲנִינִים: "צְרִיכִים לְפָנוֹת הַהִיכָל מִכָּל לְכָלוֹף... וְאֲח"כ לְסַדֵּר שֵׁם כָּלִים נְאִים". וּבַעֲבוּדַת ה' הָרִי אֵלוֹ שְׁנֵי הָעֲנִינִים דְּסוּר מִרַע וְעֲשֶׂה טוֹב. וְהַחִילוֹק בֵּינֵיהֶם: עֲבוּדַת סוּר מִרַע הִיא (רַק) הַקְּנָה וְהַקְּדָמָה לְעֲשִׂיַת הַדִּירָה, וְאֵילוֹ עֲשִׂיַת הַדִּירָה בְּפוּעַל – הַמִּשְׁכָּת אֲלָקוֹת בְּדָבָרִים גְּשִׁמִּיִּים, ע"מ שֶׁיִּעֲשׂוּ דִירָה לֹא יִתְבַּרֵךְ – זָהוּ ע"י "וְעֲשֶׂה טוֹב".

וְלָכֵן יִשְׁנֹו חִילוֹק בֵּין אוֹפֵן הַעֲבוּדָה שֶׁל סוּר מִרַע וּבֵין וְעֲשֶׂה טוֹב, כְּמִבּוֹאֵר בְּחִסְדוֹת: בַּעֲבוּדַת סוּר מִרַע מָה שְׁנוֹגַע הוּא בְּעִיקָר הַ"בְּפוּעַל", וְאֵין נּוֹגַע כ"כ בְּאִיזָה אוֹפֵן פּוּעַל הָאָדָם עַל עֲצָמוֹ שְׁלֵא לְעֲבוּר

עַל רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, וְאֲפִילוֹ אִם עוֹשֶׂה זֹאת לְגִרְמִי וּמִירְאַת הָעוֹנֵשׁ וּכְיוֹ"ב; מִשָּׂא"כ בַּעֲבוּדַת וְעֲשֶׂה טוֹב נַחוּץ שֶׁעֲשִׂיתוֹ תִּהְיֶה לְשִׁמָּה, בְּשִׁלְמוֹת הַפְּנוּנָה לְשִׁמּוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה, וְלֹא עֲבוּר עֲצָמוֹ, דְּכִינָן שַׁע"ז מִמִּשְׁפָּחָה אֲלָקוֹת לְמִטָּה וְעוֹשֶׂה דִירָה לֹא יִתְבַּרֵךְ בְּתַחְתּוֹנִים, צְרִיף שֶׁהַמַּעֲשֶׂה יִהְיֶה כְּדָבָעֵי כְּדִי שֶׁתִּשְׁרָה בּוֹ אֲלָקוֹת (וּמִמִּילָא אָסוּר שֶׁיִּתְעַרֵב בְּזֶה שׁוּם עֲנִין שֶׁל פְּנִי ח"ו).

וְלָכֵן אָמְרוּ "לְעוֹלָם יַעֲסוּק אָדָם בַּתּוּמ"צ אַע"פ שְׁלֵא לְשִׁמָּה שְׁמַתוּף שְׁלֵא לְשִׁמָּה בָּא לְשִׁמָּה", הֵינּוּ שֶׁהַטַּעַם לְזֶה שֶׁצְרִיף לְעֲסוּק אֲפִילוֹ שְׁלֵא לְשִׁמָּה אֵינוֹ לְפִי שְׁגָם עֲבוּדָה זֹו מִסְפִּיקָה (דְּהַמַּעֲשֶׂה הוּא הַעִיקָר), אֲלֵא בֵּינָן שַׁע"ז יְבוֹא סו"ס לְתַכְלִית וְלְמַכְנוֹן, עֲבוּדָה לְשִׁמָּה, שְׂאָז נַעֲשִׂית שְׁלִימוֹת הַדִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים.

י"ד. וּכְשֵׁם שֶׁכָּף הוּא בַּעֲבוּדַת הָאָדָם, כֵּן הוּא בְּעֲנִי הַבְּרִיאָה שְׁמָהֶם עוֹשִׂים אֵת הַמִּשְׁכָּן לֹא יִתְבַּרֵךְ, שֶׁיִּשְׁנָם בְּזֶה שְׁנֵי הָעֲנִינִים:

א) "סוּר" – הִצִּיאָה מְרֻשׁוֹת הָ"עוֹלָם" הַנִּמְצָא תַּחַת מְמִשְׁלַת קְלִיפַת נוּגָה – בְּדוּגְמַת עֲנִין סוּר מִרַע, ב) הַכְּנִיסָה לְרֻשׁוֹתָיו שֶׁל הַקֵּב"ה, שֶׁהַדְּבָר נַעֲשֶׂה הַקְּדָשׁ וְע"ז מְקוּם מִשְׁכָּן עֲבוּר הַקֵּב"ה – דּוּגְמַת עֲנִין וְעֲשֶׂה טוֹב.

וְעַפ"ז מוּבָן, שֶׁאֵף שֶׁמִּמִּשְׁכָּנֵינוּ עַל הַשְּׁקָלִים, הַנְּתִיבָה הִיא בַּע"כ שֶׁל נוֹתֵן – בֵּינָן שֶׁבְּעֲנִין סוּר מִרַע, א"צ פְּנוּנָה (לְשִׁמִּי), בְּעִיקָר נּוֹגַע הַבְּפוּעַל, לְהוֹצִיא מִמִּשְׁלַת ק"נ – אַף הַלְקִיחָה, שַׁע"ז הַגְּזָבְרִין, שַׁע"ז נְכַנֵּס בְּרֻשׁוֹת הַקְּדָשׁ, צ"ל "לְשִׁמִּי".

יא. שְׁנֵי עֲנִינִים אֵלוֹ מְבוֹאֲרִים בְּשָׁנֵי הַפִּירוּשִׁים שֶׁבְּתִיבַת "תְּרוּמָה" (כַּנ"ל) – הַפְּרָשָׁה, הַרְמָה וְהַגְּבָהָה:

הַפְּרָשָׁה, שֶׁמִּשְׁמָעָה כְּפִשְׁטוּתָהּ שֶׁהַדְּבָר מוּפְרָשׁ מִחֻלָּה אַחַר שֶׁעָמַד הִי מְעוּרָב, מוֹרָה עַל פְּרִישָׁה מְעִנְיָה חוּל, וְכֵן הוּא גַּם בְּשִׁיכוֹת לְאָדָם, שֶׁהַדְּבָר מוּפְרָשׁ מְרֻשׁוֹתָיו; וְאֵילוֹ פִּירוּשׁ הַרְמָה וְהַגְּבָהָה הוּא כַּנ"ל, שֶׁהַדְּבָר מִתְעַלָּה וְנִכְנָס לְרֻשׁוֹת הַקְּדָשׁ.

וְאֵת זֹאת רְמַז רַש"י בְּכַתְּבוֹ "לִי לְשִׁמִּי" לְאַחַר שֶׁהֲעֵתִיק "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה", וְקִי"ו פִּירוּשׁוֹ "תְּרוּמָה הַפְּרָשָׁה" (וּמוּבָן שֶׁלְּפָנֵי פִּירוּשׁוֹ "תְּרוּמָה הַפְּרָשָׁה" מִפְּרָשׁ הַלּוּמַד תְּרוּמָה כְּפִשְׁטוּתָהּ מִמֶּשׁ – לְשׁוֹן הַרְמָה) – בֵּינָן שֶׁעֲנִין "לְשִׁמִּי" נּוֹגַע (בְּעִיקָר) לְעֲנִין

ההרמה, לכניסה לרשות הקדש, ולא כ"כ לענין ההפרשה מרשות הדיוט.

יב. ההוראה מזה בעבודת ה' :

בשעה שיהודי הולך להשפיע על חבירו, לקרבו לתורה ומצוות, לקיים את מצוות הוכח תוכיח את עמיתך, עלול הוא לחשוב: בשלמא פאשר מדובר בקיום תומ"צ שלו עצמו, אזי נחויץ שעבודת ה' שלו תהי' כדבעי, "לשמה"; אבל בשעה שהנדון הוא השפעה על הזולת, הרי מה שנוגע הוא בעיקר ה"כפועל" – שהלה יתחיל להניח תפילין, ימנע מעשיית עבירה וכיו"ב; ואילו האופן והדרך שבהם הוא פועל זאת על הזולת לכאורה אינם נוגעים (כ"כ). וממילא יכול להתערב בתוכחתו הרגש של היפך אהבת ישראל, או עכ"פ בדקות – ההרגש שהוא המוכיח את חבירו, שטוב ונעלה הוא ממנו וכו'.

אמנם הוא יודע שזהו חסרון בעבודת ה' שלו, שמדויתו עדיין אינן מבוררות ועדיין קיים אצלו הרגש של ישות – אבל מה לזה ולעבודתו עם הזולת? קבל את האמת ממי שאמר, ובפרט בנוגע לסור מרע, שבזה ודאי שאין הפיונה נוגעת, כנ"ל.

ועל זה באה ההוראה, שחשבון זה נכון רק ביחס לזולת – שעליו לרצות לברוח מהרע בכל דרך שתהי'; אבל מי שהולך להשפיע על זולתו, הנה גם כשמדובר בענין של סור מרע צריך הוא לעשות זאת "לשמה", כיון שפעולתו על הזולת היא אצלו לעולם ענין של "ועשה טוב", ענין חיובי שצריך להיות "לשמה"; ובפרט שגורא בחוש שכאשר אצל המשפיע יש חסרון בענין "לשמה" בטירתו, ומתערבים אצלו פניות צדדיות וכיו"ב, אזי החסרון אינו רק בעבודתו, אלא גם בפעולה (כדבעי) על הזולת.

ומטעם זה הכלל "אל יטיל אימה על הציבור שלא לשם שמים" נאמר גם בנוגע לזהירות בסור מרע וכיו"ב, כיון שאם מעורב בזה רגש הפכי, לא יפעל המכוון כדבעי ע"ז.

אבל בשעה שהוא עושה עבודתו "לשמי", אפילו כאשר הדבר הוא בע"כ, וכרוך בפעולה של כפי' – מעשין על הצדקה וכיו"ב – אזי "שכרו גדול משכר הנותן שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום ועל גפאי צדקה וכיוצא בהם אומר ומצדיקי הרבים

כפוכבים", ו"גדולה צדקה (כולל גם צדקה זו) שמקרבת את הגאולה".

(משיחת ש"פ תרומה תשכ"ה.
לקוטי שיחות חלק טז, תרומה א.
תרגום ללשון הקודש)